

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU**

50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
tel.(071)344 65 87, (071)34 05 920, fax (071)34 05 922
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 410 -4/07/WS

Wrocław, 18.04.2007 r.

Decyzja RWR 8/2007

Na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tj. Dz. U. z 2005 r., nr 244, poz.2080 ze zm.) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. nr 18 poz. 172 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego z urzędu przeciwko Spółdzielni Pracy Usług Kominiarskich „Florian” z siedzibą we Wrocławiu,

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

nie stwierdza się stosowania przez Spółdzielnię praktyki ograniczającej konkurencję, polegającej na zawarciu porozumienia ograniczającego konkurencję na lokalnym rynku usług kominiarskich we Wrocławiu, ustalającego bezpośrednio lub pośrednio ceny sprzedaży towarów, poprzez :

- przyjęcie w § 10 ust. 1 dokumentu pn. „Regulamin Pracy Mistrzów Kominiarskich piastujących stanowiska Kierowników Rejonowych Zakładów Kominiarskich”, zapisu stanowiącego, iż : *„Kierownicy RZK powinni dolożyć wszelkich starań, aby uniknąć wewnętrznej konkurencji pomiędzy poszczególnymi RZK, w tym celu winni bezwzględnie przestrzegać poniższych zasad :*

1. Nie występować w przetargach, konkursach ofert itp. z niższymi cenami przeciwko drugiemu RZK Spółdzielni (dopuszcza się ewentualność występowania dwóch lub więcej RZK w tym samym przetargu jedynie w chwili, gdy kierownicy porozumieli się, by do przetargu stawać jako jednolita całość, a nie oddzielnie każdy z nich)”;

tj. praktyki, mogącej stanowić naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 1 powołanej ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Uzasadnienie

1. W dniu 17 października 2006 r. wpłynęła do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura we Wrocławiu anonimowa, pisemna informacja sugerująca, iż Spółdzielnia Pracy Usług Kominiarskich „Florian” we Wrocławiu może – w zakresie sposobu uregulowania obowiązków nałożonych na kierowników Rejonowych Zakładów Kominiarskich - naruszać ustawę o ochronie konkurencji i konsumentów. Do pisma dołączono Regulamin Pracy Mistrzów Kominiarskich piastujących stanowiska Kierowników Rejonowych Zakładów Kominiarskich. Wstępna analiza powyższego dokumentu ujawniła, iż jego § 10 ust. 1 może naruszać art. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

1.2. Wobec powyższego Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej również „Prezesem Urzędu” lub „organem antymonopolowym”, postanowieniem nr 186/06 z dnia 27 października 2006 r. sygn. akt RWR 400- 21/06/WS, wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy nastąpiło naruszenie przez Spółdzielnię Pracy Usług Kominiarskich „Florian” we Wrocławiu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a w szczególności jej art. 5 i 8.

W wyniku tego postępowania ustalono, iż zapis § 10 ust. 1 „Regulaminu Pracy Mistrzów Kominiarskich piastujących stanowiska Kierowników Rejonowych Zakładów Kominiarskich”, może budzić wątpliwości z punktu widzenia art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zwanej dalej „ustawą o ochronie (...)”, gdyż wprowadzał on zakaz konkutowania w przetargach Kierowników Rejonowych Zakładów Kominiarskich. Wątpliwości Prezesa wzbudziła zwłaszcza – dostatecznie nie wyjaśniona w toku postępowania wyjaśniającego kwestia - czy Kierownicy Rejonowych Zakładów Kominiarskich mają zarejestrowane odrębne działalności gospodarcze i czy w konsekwencji działalność taką prowadzą na własny rachunek. W przypadku potwierdzenia tej tezy mogłoby dojść – w ocenie Prezesa Urzędu - do naruszenia przez Spółdzielnię ww powołanego przepisu ustawy. W tym stanie rzeczy Prezes Urzędu postanowieniem nr 216/06 z dnia 22 grudnia 2006 r., zamykającym postępowanie wyjaśniające, wstępnie ustalił, iż mogło nastąpić naruszenie przez Spółdzielnię Pracy Usług Kominiarskich „Florian” we Wrocławiu art. 5 ust. 1 pkt 1 ww ustawy, uzasadniające wszczęcie postępowania antymonopolowego.

1.3. Na podstawie powyższych ustaleń Prezes Urzędu postanowieniem nr 29/07 z dnia 18 stycznia 2007 r. wszczął z urzędu przeciwko Spółdzielni Pracy Usług Kominiarskich „Florian” we Wrocławiu, zwanej dalej również „Spółdzielnią”, postępowanie antymonopolowe pod zarzutem zawarcia porozumienia ograniczającego konkurencję na lokalnym rynku usług kominiarskich we Wrocławiu, ustalającego bezpośrednio lub pośrednio ceny sprzedaży towarów, poprzez :

- przyjęcie w dokumencie pn. „Regulamin Pracy Mistrzów Kominiarskich piastujących stanowiska Kierowników Rejonowych Zakładów Kominiarskich”, w § 10 ust. 1 zapisu stanowiącego, iż : *„Kierownicy RZK powinni dolożyć wszelkich starań, aby uniknąć wewnętrznej konkurencji pomiędzy poszczególnymi RZK, w tym celu winni bezwzględnie przestrzegać poniższych zasad :*

1. Nie występować w przetargach, konkursach ofert itp. z niższymi cenami przeciwko drugiemu RZK Spółdzielni (dopuszcza się ewentualność występowania dwóch lub więcej RZK w tym samym przetargu jedynie w chwili, gdy kierownicy porozumieili się, by do przetargu stawać jako jednolita całość, a nie oddzielnie każdy z nich)”;

co może – w ocenie Prezesa Urzędu - stanowić naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, zwanej dalej „ustawą o ochronie (...)”.

Jednocześnie organ antymonopolowy na podstawie art. 65 ust. 4 ustawy o ochronie (...), zaliczył w poczet dowodów całość informacji uzyskanych w toku postępowania wyjaśniającego sygn. akt RWR 400- 21/06/WS.

1.4. Wezwana do ustosunkowania się do zarzutu Spółdzielnia oświadczyła w piśmie z dnia 25 stycznia 2007 r., iż Mistrzowie Kominiarscy będący członkami Spółdzielni, w tym wszyscy Kierownicy Rejonowych Zakładów Kominiarskich, nie mają zarejestrowanych własnych działalności gospodarczych. Ponadto Spółdzielnia wskazała,

iz prowadzenie własnej działalności gospodarczej przez Mistrzów Kominiarskich będących członkami Spółdzielni, w tym również wszystkich Kierowników Rejonowych Zakładów Kominiarskich, jest zabronione statutem Spółdzielni, pod groźbą wykluczenia. Odnośnie zarzutu, pod jakim wszczęto postępowanie, Spółdzielnia podniosła, iż Kierownicy Rejonowych Zakładów Kominiarskich pracują w Spółdzielni na podstawie umów o pracę, stąd konieczność określenia dla nich „ogólnych norm organizacyjnych w przedsiębiorstwie”. Przedmiotowy zapis stał się, w ocenie Spółdzielni, konieczny, z uwagi na fakt, iż Kierownicy reprezentują Spółdzielnię w przetargach. Wobec tego, bez zapisu zakazującego konkurowania w tych samych przetargach, konkurujący ze sobą przedstawiciele Spółdzielni „mogliby spowodować znaczne straty dla pracodawcy i narazić na szwank jego dobre imię z trudem wypracowane przez wiele lat.” Kierownicy Rejonowych Zakładów Kominiarskich kierują Zakładami Kominiarskimi, które są działami Spółdzielni i nigdy nie prowadziły niezależnej od Spółdzielni działalności gospodarczej, nie posiadały osobowości prawnej ani też nie posiadały własnej, niezależnej księgowości.

W konsekwencji Spółdzielnia wniosła o „umorzenie postępowania antymonopolowego”.

2. Przeprowadzone przez organ antymonopolowy postępowanie dowodowe pozwoliło na ustalenie następującego stanu faktycznego:

2.1. Spółdzielnia Pracy Usług Kominiarskich „Florian” z siedzibą we Wrocławiu powstała w wyniku Uchwały Nr 4 Nadzwyczajnego Zebrania Przedstawicieli Członków Krajowej Spółdzielni Pracy Usług Kominiarskich we Wrocławiu z dnia 28 lutego 1990 r. Przedmiotową Uchwałą zatwierdzono podział z dniem 31 marca 1990 r. Krajowej Spółdzielni Pracy Usług Kominiarskich na 18 jednostek organizacyjnych, na bazie których powołano następnie samodzielne spółdzielnie pracy usług kominiarskich.

dowód – Protokół Nadzwyczajnego Zebrania Przedstawicieli Członków Krajowej Spółdzielni Pracy Usług Kominiarskich we Wrocławiu k. 40-52;

Spółdzielnia wpisana została do rejestru Spółdzielni postanowieniem Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej Wydział IV Gospodarczy z dnia 27 kwietnia 1990 r. sygn. akt Ns Rej.S 790.

dowód – postanowienie Sądu Rejonowego k. 17-19 akt RWR 400-21/06/WS;

Obecnie Spółdzielnia działa na podstawie ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo Spółdzielcze (tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 188 poz. 1848 ze zm.), posiada osobowość prawną i wpisana jest w Krajowym Rejestrze Sądowym – Rejestrze Spółdzielni pod nr 0000002457. Przedmiotem działania Spółdzielni, zgodnie z § 6 Statutu, jest :

- sprzątanie i czyszczenie obiektów (PKD 74.70.Z,
- sprzątanie budynków (PKD 74.70,
- badania i analizy techniczne (PKD 74.30.D).

dowód – Statut k. k. 20-40, odpis z KRS k. 64-67 akt RWR 400-21/06/WS;

2.2. Spółdzielnia działa przede wszystkim na terenie województwa dolnośląskiego, w tym głównie na terenie Wrocławia. Przedmiot jej działalności, wskazany wyżej symbolami PKD, wykonywany jest w formie tzw. usług kominiarskich.

W ramach usług kominiarskich Spółdzielnia wykonuje m.in. następujące usługi :

- czyszczenie-kontrola przewodów kominowych różnych typów (wentylacyjnych, spalinowych zabezpieczonych wkładami z blachy kwasoodpornej o różnych obwodach wewnętrznych),
- jednorazowe czyszczenie różnego rodzaju kanałów połączeniowych (odgałęzień, łączników, przykanalików) od urządzeń nie przemysłowych,
- sprawdzenie stanu technicznego i przydatności eksploatacyjnej wszelkiego rodzaju przewodów kominowych, przykanalików przy przewodach zbiorczych, wszelkiego rodzaju kanałów połączeniowych oraz podłączeń wentylacyjnych, spalinowych i dymowych (odbiór kominów) w budynkach nowo wybudowanych, przebudowanych i po kapitalnych remontach – wraz z wydaniem pisemnej opinii- przed oddaniem ich do użytku,
- wskazywanie przewodów kominowych i miejsc na podłączenie wszelkiego rodzaju urządzeń grzewczych na paliwo stałe, ciekłe lub gazowe oraz urządzeń wentylacyjnych,
- wydawanie orzeczeń i opinii odnośnie prawidłowości podłączeń urządzeń grzewczych lub wentylacyjnych w budynkach użytkowanych – na zlecenie użytkownika, sądów, organów nadzoru budowlanego i in.
- ustalanie przyczyn wadliwego działania urządzeń grzewczo-kominowych ze wskazaniem rozwiązań technicznych, prawidłowego eksploataowania i sposobu usunięcia występujących usterek i wad,
- przeprowadzanie okresowej kontroli polegającej na sprawdzeniu stanu technicznej sprawności urządzeń kominowych, w tym kontroli dokonywanej na podstawie art. 62 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane – j.t. Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 118 ze zm.),
- wyszukiwanie i wskazanie miejsca przerwy, nieszczelności lub innych uszkodzeń w przewodzie kominowym,
- czyszczenie z popiołu i sadzy kominów wolnostojących, w tym kominów fabrycznych, czyszczenie wszelkiego rodzaju kanałów wyciągowych, kanałów połączeniowych, komór itp.,
- czyszczenie kotłów c.o.,
- odgruzowywanie przewodów kominowych.

dowód – cennik k. 151-160 akt RWR 400-21/06/WS;

Oprócz Spółdzielni na rynku usług kominiarskich we Wrocławiu działa jeszcze 11 innych podmiotów. Są to :

- Kominiarska Spółdzielnia Pracy Św. Florian,
- Zakład Usług Kominiarskich Aleksander Krocak,
- Zakład Usług Kominiarskich Adameczyk & Płonka,
- Usługi Kominiarskie i Kominiarstwo Pochodne S.C. Urbanowicz-Papciak,
- Zakład Ogólnobudowlany i Kominiarski EXPORT-IMPORT Antoni Kępa,
- ROW-PLAST Usługi Instalacyjne i Kominiarskie Wielisław Szymański,
- Mabes Usługi Instalacyjne i Kominiarskie,
- Zakład Kominiarski Ryszard Łyszczarz,
- Usługi Kominiarskie Wojciech Klecha,
- Usługi Kominiarskie Kazimierz Stykała,
- Usługowy Zakład Kominiarski Piotr Piasecki.

dowód - Wykaz przedsiębiorców k. 23-24 akt głównych;

Udział Spółdzielni w rynku usług kominiarskich na terenie Wrocławia wynosi ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa]** %.

dowód – notatka k. 20 i pismo Spółdzielni k. 21-22 akt głównych;

2.3. Spółdzielnia jest spółdzielnią pracy w rozumieniu Prawa spółdzielczego. Przedmiotem gospodarczej działalności spółdzielni pracy jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków (art. 181 prawa spółdzielczego). Spółdzielnia zrzesza 134 członków, będących jednocześnie jej pracownikami, zatrudnionymi na podstawie umów o pracę.

Przynależność do Spółdzielni nie jest obowiązkowa. Spółdzielnia działa poprzez organy :

- Walne Zgromadzenie,
- Radę Nadzorczą
- Zarząd
- Komisję Rewizyjną
- Zebranie Grup Członkowskich (jeżeli Walne Zgromadzenia jest zastąpione przez Zebranie Przedstawicieli).

dowód – Statut k. k. 20-40, odpis z KRS k. 64-67 akt RWR 400-21/06/WS;

Spółdzielnia prowadzi działalność gospodarczą głównie poprzez tzw. Rejonowe Zakłady Kominiarskie, zwane dalej również „RZK”, którymi kierują Kierownicy. Rejonowe Zakłady Kominiarskie w strukturze organizacyjnej umiejscowione są jako działy Spółdzielni, wykonujące bezpośrednio usługi świadczone przez Spółdzielnię. Nie mają one precyzyjnie określonych obszarów działania, tak że w praktyce mogą zdarzać się przypadki konkurowania o te same zlecenia.

dowód – pismo Spółdzielni k. 6 akt głównych, pismo Spółdzielni k. 11-16 i schemat organizacyjny k. 84 akt RWR 400-21/06/WS;

Kierownicy Rejonowych Zakładów Kominiarskich są pracownikami Spółdzielni, zatrudnionymi na podstawie umów o pracę. Są oni jednocześnie Mistrzami Kominiarskimi. W skład RZK wchodzi, poza kierownikami, inni mistrzowie kominiarscy, czeladnicy i pomocnicy kominiarscy – wszyscy zatrudnieni na podstawie umów o pracę. Obowiązki Kierowników Rejonowych Zakładów Kominiarskich określa dokument o nazwie : „Regulamin Pracy Mistrzów Kominiarskich piastujących stanowiska Kierowników Rejonowych Zakładów Kominiarskich”, uchwalony w dniu 25 maja 2006 r. Uchwałą Zarządu Spółdzielni Nr 107/05/06. Regulamin stanowi, iż „Rejonowi Mistrzowie Kominiarscy – Kierownicy Rejonowych Zakładów Kominiarskich są powoływani przez Zarząd Spółdzielni (...) w celu realizowania podstawowych działań, polegających na świadczeniu usług kominiarskich, wykonując powyższe działania zobowiązani są jednocześnie do lojalności wobec Spółdzielni i jej organów Zarządzających i Samorządowych. Jednym z głównych obowiązków RZK jest realizowanie poleceń i nakazów Zarządu w zakresie wykonywanych prac, czynności i powierzonych obowiązków” (§ 2 Regulaminu).

dowód – pismo Spółdzielni k. 6 i Uchwała k. 11 akt głównych, pismo Spółdzielni k. 11-16 i Regulamin k. 72-77 akt RWR 400-21/06/WS;

Regulamin w § 10 ust. 1 zawiera zapis, zgodnie z którym :

„Kierownicy RZK powinni dołożyć wszelkich starań, aby uniknąć wewnętrznej konkurencji pomiędzy poszczególnymi RZK, w tym celu winni bezwzględnie przestrzegać poniższych zasad :

Nie występować w przetargach, konkursach ofert itp. z niższymi cenami przeciwko drugiemu RZK Spółdzielni (dopuszcza się ewentualność występowania dwóch lub więcej RZK w tym samym przetargu jedynie w chwili, gdy kierownicy porozumieili się, by do przetargu stawać jako jednolita całość, a nie oddzielnie każdy z nich)”.
dowód – Regulamin k. 74 akt RWR 400-21/06/WS;

2.4. Zarówno Kierownicy, jak i pozostali Mistrzowie Kominiarscy oraz Rejonowe Zakłady Kominiarskie nie mają zarejestrowanej odrębnej działalności gospodarczej w zakresie usług kominiarskich. Kierownicy RZK nie posiadają odrębnych nr REGON, NIP, nie prowadzą też samodzielnej księgowości ani nie posiadają wpisów we właściwych rejestrach przedsiębiorców. Formalny zakaz prowadzenia takiej działalności wynika z § 8 pkt 3 lit. a) Statutu, zgodnie z którym członkiem Spółdzielni może być osoba fizyczna, która „nie wykonuje, ani nie wspomaga w żaden sposób sama, ani członkowie rodziny, pozostający z nią we wspólnym gospodarstwie domowym, działalności gospodarczej tego samego rodzaju”.

dowód – pismo Spółdzielni k. 6-9 akt głównych, Statut k. k. 21 akt RWR 400-21/06/WS;

Naruszenie opisanego w § 8 pkt 3 lit. a) Statutu zakazu, może spowodować wykluczenie członka ze Spółdzielni (§ 20 ust. 1 pkt 1 Statutu).

dowód - pismo Spółdzielni k. 6-9 akt głównych, Statut k. 24 akt RWR 400-21/06/WS;

3. Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, organ ochrony konkurencji i konsumentów zważył, co następuje :

3.1. Określenie zarzutów

Spółdzielni Pracy Usług Kominiarskich „Florian” z siedzibą we Wrocławiu został postawiony zarzut stosowania praktyki ograniczającej konkurencję, polegającej na zawarciu porozumienia ograniczającego konkurencję na lokalnym rynku usług kominiarskich we Wrocławiu, ustalającego bezpośrednio lub pośrednio ceny sprzedaży towarów, poprzez :

- przyjęcie w dokumencie pn. „Regulamin Pracy Mistrzów Kominiarskich piastujących stanowiska Kierowników Rejonowych Zakładów Kominiarskich”, w § 10 ust. 1 zapisu stanowiącego, iż : „Kierownicy RZK powinni dołożyć wszelkich starań, aby uniknąć wewnętrznej konkurencji pomiędzy poszczególnymi RZK, w tym celu winni bezwzględnie przestrzegać poniższych zasad :

1. Nie występować w przetargach, konkursach ofert itp. z niższymi cenami przeciwko drugiemu RZK Spółdzielni (dopuszcza się ewentualność występowania dwóch lub więcej RZK w tym samym przetargu jedynie w chwili, gdy kierownicy porozumieili się, by do przetargu stawać jako jednolita całość, a nie oddzielnie każdy z nich)”;
dowód – Regulamin k. 74 akt RWR 400-21/06/WS;

tj. praktyki, mogącej stanowić naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

3.2. Naruszenie interesu publicznego.

Przed wszystkim rozważenia wymaga, czy w sprawie niniejszej naruszony został interes publicznoprawny. Zgodnie z opisanym w art. 1 ust. 1 celem ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, „ustawa określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów”. Tak określony cel ustawy pozwala przyjąć, iż ma ona charakter publiczny i służy ochronie interesu ogólnospołecznego. Powyższe przesądza o wyłączeniu możliwości podejmowania przez organ antymonopolowy działań w celu ochrony interesów indywidualnych. Taką interpretację potwierdza orzecznictwo Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (d. Sądu Antymonopolowego). W wyroku z dnia 28.05.2001 (sygn. akt XVII Ama 82/00) sąd stwierdził, że *“postępowanie antymonopolowe nie może dotyczyć spraw jednostkowych”*. Podobnie w uzasadnieniu do wyroku z dnia 4.07.2001 (sygn. akt XVII Ama 108/00) Sąd Antymonopolowy zajął stanowisko, że: *“interes publiczny w postępowaniu administracyjnym nie jest pojęciem jednolitym i stałym. W każdej sprawie winien być on ustalony i konkretyzowany. Organ administracji - Prezes Urzędu winien być w toku i przy wydawaniu decyzji rzecznikiem tego interesu, albowiem wynika to z jego zadań w strukturze administracji publicznej - art. 7 k.p.a.* Takie stanowisko wyraził również Sąd Najwyższy, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 29.05.2001 r. (sygn. I CKN 1217/98) stwierdził, że *“ustawa antymonopolowa ma charakter publicznoprawny, zatem jej celem jest słuzenie interesom publicznym. Ingeruje, gdy w wyniku pewnych ogólnych zjawisk zagrożona jest sama instytucja konkurencji. Nie odnosi się do ochrony roszczeń indywidualnych (...)”*.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 26.02.2004 r. (sygn. III SK 2/04) stwierdził, że naruszenie indywidualnego interesu nie wyklucza dopuszczalności równoczesnego uznania, że dochodzi do naruszenia interesu zbiorowego *„jeżeli indywidualne pogwałcenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów mogłoby w jakikolwiek sposób prowadzić do ustanowienia lub utrwalenia monopolistycznych praktyk rynkowych, które wywołują lub mogą wywołać zakazane skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”*.

Należy zatem stwierdzić, że nie każde naruszenie prawa w stosunkach cywilno-prawnych kwalifikuje sprawę do postępowania w trybie ww. ustawy. Zawsze decyduje o tym naruszenie przez przedsiębiorcę, w następstwie stosowania praktyk ograniczających konkurencję, interesu publicznoprawnego. Ochrona wolnej konkurencji dokonuje się bowiem w interesie publicznym - a więc co do zasady - nie w interesie stron stosunków umownych. Odmiennie niż to ma miejsce w postępowaniu cywilnym ukierunkowanym na ochronę praw podmiotowych stron, postępowanie w trybie ustawy o ochronie (...) ma za swój przedmiot ochronę interesu publicznoprawnego, a więc ma to miejsce wtedy, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, bądź gdy wywołują one inne niekorzystne zjawiska na rynku wymagające ingerencji ze strony organów działających w trybie tej ustawy.

W niniejszej sprawie postępowanie dotyczy porozumienia w sprawie cen sprzedaży usług kominiarskich. Powyższe działanie może naruszać interesy nieoznaczonego kręgu uczestników rynku usług kominiarskich zarówno po stronie podażowej rynku tj. konkurentów Spółdzielni jak również uczestników rynku po jego stronie popytowej

(odbiorców usług). Porozumienie ma bowiem zawsze skutek społeczny, dotyczący interesów wszystkich kontrahentów (klientów) danego przedsiębiorcy oraz jego konkurentów. Oznacza to, iż do prowadzonej przed Prezesem UOKiK sprawy mają zastosowanie przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Wobec powyższego niniejsze postępowanie antymonopolowe niewątpliwie toczy się w interesie publicznym a nie w indywidualnym. Objęte postępowaniem porozumienie, co do zasady, może potencjalnie uderzać w konkurencję, eliminując ją lub znacznie ograniczając. W interesie publicznym leży bowiem to, aby konkurencja na rynku była efektywna. Dlatego **Prezes Urzędu przeciwdziałając ograniczaniu, eliminowaniu bądź zniekształcaniu konkurencji, podejmując interwencję w niniejszej sprawie, wypełnia cel art. 1 ust. 1 ustawy.**

3.3. Rynek właściwy i jego struktura.

Ponieważ zachowania przedsiębiorców odbywają się w strukturze rynkowej, istotne znaczenie ma określenie rynku właściwego w niniejszej sprawie.

Art. 4 pkt 8 ww. ustawy rynek właściwy definiuje jako rynek towarów, które ze względu na swe przeznaczenie, cenę oraz właściwość, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na rodzaj oraz właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. Zgodnie z ukształtowanymi poglądami doktryny i orzecznictwem, rynek właściwy wyznacza rynek w ujęciu geograficznym (terytorium) i rynek w ujęciu produktowym (towar).

W rozpatrywanej sprawie zakres rynku właściwego w ujęciu geograficznym wyznaczony jest granicami administracyjnymi Wrocławia, gdyż na tym terenie skupia się większość świadczonych przez Spółdzielnię usług.

Z kolei rynek właściwy w ujęciu produktowym wyznaczony jest według stosowania wąskich kryteriów segmentacji takiego rynku. Kryteria te muszą wynikać z obiektywnych parametrów towarów, mających zasadniczy wpływ na ich zakup przez nabywców. W każdej sprawie są nimi przede wszystkim przeznaczenie i parametry użytkowe. Cechy te pozwalają nabywcom łatwo identyfikować towary, odróżniać od siebie i ewentualnie traktować jako bliskie substytuty. Podkreślenia wymaga, iż towarem w ujęciu ustawy o ochronie (...) są również usługi (art. 4 pkt 6 ustawy). Zatem nie ulega wątpliwości, iż ze względu na przeznaczenie i cechy użytkowe, rynkiem właściwym w ujęciu produktowym jest rynek **usług kominiarskich**.

Na tak zakreślonym rynku udział Spółdzielni wynosi **[tajemnica przedsiębiorstwa] %**.

3.4. Przesłanki zastosowania art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie (...) - wprowadzenie.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie (...) zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, polegające m.in. na ustalaniu, bezpośrednio lub pośrednio, cen i innych warunków zakupu lub sprzedaży towarów.

Art. 6 ust. 1 ustawy antymonopolowej stanowi, iż zakazu o którym mowa w art. 5 nie stosuje się m.in. do porozumień zawieranych między konkurentami, których łączny udział w rynku w roku kalendarzowym poprzedzającym zawarcie porozumienia nie przekracza 5%. Pojęcie konkurentów zdefiniowane zostało w art. 4 pkt 10 ustawy o ochronie (...). Pod pojęciem konkurentów rozumieć należy przedsiębiorców, którzy wprowadzają lub mogą wprowadzać albo nabywają lub mogą nabywać, w tym samym

czasie, towary na rynku właściwym. Wskazać należy jednak, iż wyłączenie, o którym mowa w art. 6 ust. 1 nie stosuje się m.in. do przypadku określonego w art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy, a zatem nie ma ono zastosowania w niniejszej sprawie.

W związku z poczynionymi powyżej uwagami, dla prawnego bytu praktyki ograniczającej konkurencję opisaną w art. 5 ust. 1 pkt 1 niezbędne jest więc łączne wystąpienie następujących przesłanek :

- 1) zawiązanie się porozumienia według zasad określonych w artykule 4 pkt 4 i art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy, polegającego na ustaleniu bezpośrednio lub pośrednio, cen i innych warunków zakupu lub sprzedaży towarów,
- 2) cel lub skutek porozumienia, którym jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym.

Zdaniem organu antymonopolowego, brak jest w sprawie obu opisanych wyżej przesłanek.

3.4.1 Przesłanka zastosowania art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie (...) dotycząca zawiązania się porozumienia według zasad określonych w artykule 4 pkt 4 i art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy, polegającego na ustaleniu bezpośrednio lub pośrednio, cen i innych warunków zakupu lub sprzedaży towarów .

W świetle art. 4 pkt 4 ustawy o ochronie (...) przez porozumienia rozumie się m.in. sprzeczne z ustawą :

- a) umowy zawierane między przedsiębiorcami, między związkami przedsiębiorców oraz między przedsiębiorcami i **ich związkami** albo niektóre postanowienia tych umów,
- b) uzgodnienia dokonane w jakiegokolwiek formie przez dwóch lub więcej przedsiębiorców lub **ich związki**,
- c) uchwały lub inne akty **związków przedsiębiorców** lub ich organów statutowych.

W myśl tego przepisu porozumieniem jest więc koordynowanie zachowań **przedsiębiorców** przez m.in. ich związki, przy czym w sprawie niniejszej rozważeniu podlega jedynie określenie porozumienia z art. 4 pkt 4 lit. c) ustawy o ochronie (...), tj. zawartego w formie uchwały **związku przedsiębiorców** lub ich organów statutowych, z uwagi na fakt, iż „Regulamin Pracy Mistrzów Kominiarskich piastujących stanowiska Kierowników Rejonowych Zakładów Kominiarskich” wprowadzony został Uchwałą Zarządu Spółdzielni Nr 107/05/06 z dnia 25 maja 2006 r. Należy podkreślić, iż przeprowadzone postępowanie administracyjne wykluczyło możliwość zawarcia porozumienia w innej formie, w szczególności w formie umowy lub też uzgodnienia przez dwóch lub więcej przedsiębiorców lub **ich związki**.

Przedsiębiorcą według art. 4 pkt 1 lit. b) ustawy o ochronie (...) jest m.in. osoba fizyczna wykonująca zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadząca działalność w ramach wykonywania takiego zawodu.

Kluczowym w sprawie była odpowiedź na pytanie, czy „Regulamin Pracy Mistrzów Kominiarskich piastujących stanowiska Kierowników Rejonowych Zakładów Kominiarskich” skierowany został do przedsiębiorców świadczących usługi kominiarskie, czy też do osób nie prowadzących takiej działalności. Gdyby bowiem okazało się, iż Regulamin organizuje zasady występowania w przetargach Kierowników Rejonowych Zakładów Kominiarskich będących przedsiębiorcami, wówczas należałoby uznać, iż po pierwsze – Spółdzielnia powinna być traktowana jako związek

przedsiębiorców, po drugie zaś – Uchwała Zarządu Spółdzielni wprowadzająca w życie Regulamin, mogłaby być uznana za spełniający, z formalnego punktu widzenia, przesłanki do uznania za porozumienie w rozumieniu art. 4 pkt 4 lit. c) ustawy o ochronie (...). Przeprowadzone postępowanie wyjaśniające w sprawie sygn. akt RWR 400-21/06/WS nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi w tym zakresie. Natomiast sformalizowane postępowanie administracyjne wykazało, iż pomocnicy kominiarscy, czeladnicy, mistrzowie kominiarscy, w tym również Kierownicy RZK, zatrudnieni są wyłącznie na podstawie umów o pracę i nie prowadzą działalności gospodarczej, zatem nie są przedsiębiorcami w rozumieniu art. 4 pkt 1 lit. b) ustawy o ochronie (...). Fakt nie prowadzenia działalności gospodarczej przez ww osoby, w tym zwłaszcza mistrzów kominiarskich pełniących funkcje Kierowników RZK wynika zarówno ze złożonych przez Spółdzielnię w toku postępowania szczegółowych wyjaśnień, jak również zapisów § 8 pkt 3 lit. a i § 20 ust. 1 pkt 1 Statutu Spółdzielni.

Skoro zatem członkowie Spółdzielni nie są przedsiębiorcami, samej Spółdzielni nie można uznać za związek przedsiębiorców w rozumieniu art. 4 pkt 2 ustawy o ochronie (...). Zgodnie z powołanym przepisem związkami przedsiębiorców są m.in. izby, zrzeszenia i inne organizacje **zrzeszające przedsiębiorców**. Nie ulega zatem wątpliwości, iż Spółdzielnia Pracy Usług Kominiarskich „Florian” z siedzibą we Wrocławiu nie spełnia kryteriów uznania jej za związek przedsiębiorców w rozumieniu powołanej ustawy o ochronie (...), albowiem nie zrzesza przedsiębiorców.

Jak to już wskazano w pkt. 2.3. Spółdzielnia jest spółdzielnią pracy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo Spółdzielcze (j.t. Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm.). Zgodnie z art. 181 Prawa spółdzielczego przedmiotem gospodarczej działalności spółdzielni pracy jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków, przy czym Spółdzielnia i członek spółdzielni mają obowiązek pozostawania ze sobą w stosunku pracy. Poza wyjątkami przewidzianymi w przepisach ustawy, odmowa nawiązania stosunku pracy lub pozostawania w takim stosunku stanowi naruszenie istotnych praw i obowiązków wynikających ze stosunku członkostwa (art. 182 § 1 Prawa Spółdzielczego). Z kolei zakaz działalności konkurencyjnej (w tym głównie gospodarczej) przewidują powołane wyżej zapisy § 8 pkt 3 lit. a i § 20 ust. 1 pkt 1 Statutu Spółdzielni.

W konsekwencji należy stwierdzić, iż w sprawie nie została spełniona przesłanka, polegająca na zawiązaniu się porozumienia według zasad określonych w artykule 4 pkt 4 i art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy, polegającego na ustaleniu bezpośrednio lub pośrednio, cen i innych warunków zakupu lub sprzedaży towarów. Wniosek o braku powyższej przesłanki wynika z faktu, iż Uchwała Zarządu Spółdzielni Nr 107/05/06 nie odpowiada definicji porozumienia zawartej w art. 4 pkt 4 lit. c) ustawy o ochronie (...), tj. nie stanowi porozumienia zawartego w formie uchwały **związku przedsiębiorców** lub ich organów statutowych.

3.4.2. Przesłanka zastosowania art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie (...) polegająca na celu lub skutku porozumienia, którym jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym.

Wobec faktu nie spełnienia pierwszej przesłanki, tj. zawiązania porozumienia według zasad określonych w artykule 4 pkt 4 i art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy, brak jest również spełnienia przesłanki drugiej, tj. kwalifikowanego celu lub skutku porozumienia, którym jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym.

W powyższych okolicznościach sprawy Prezes Urzędu na podstawie art. 11 ust. 1 powołanej ustawy nie stwierdził w sentencji decyzji stosowania zarzucanej Spółdzielni praktyki ograniczającej konkurencję. Zgodnie z powołanym przepisem Prezes Urzędu wydaje decyzję o niestwierdzeniu stosowania praktyki ograniczającej konkurencję, jeżeli nie stwierdzi naruszenia zakazów określonych w art. 5 lub w art. 8.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w petitum.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura we Wrocławiu.

Z up. Prezesa UOKiK
Dyrektor Delegatury UOKiK we Wrocławiu
Zbigniew Jurczyk

Otrzymuje :
Spółdzielnia Pracy
Usług Kominiarskich „Florian”
ul. Owsiana 4/6
53-513 Wrocław